

Zofia Kurzawa

Eugeniusz Linette (1927-1986) : [nekrolog]

Ochrona Zabytków 52/3 (206), 362-363

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EUGENIUSZ LINETTE (1927–1986)

Eugeniusz Linette urodził się w Poznaniu 2 listopada 1927 r. W Poznaniu spędził całe życie i tu zmarł 26 grudnia 1986 r. Podczas trudnych lat okupacji także przebywał w Poznaniu pracując w fabryce niemieckiej jako goniec. Po zakończeniu wojny uczęszczał do Liceum im. św. Marii Magdaleny, w którym w 1948 r. zdał maturę. Wtedy to stanął przed trudną decyzją wyboru studiów, w grę wchodziła bowiem edukacja muzyczna, architektura lub historia sztuki. Mimo niezwykłej wrażliwości i trwającej do końca fascynacji muzyką, a także umiejętności plastycznych (sam wykonywał rysunki do swych publikacji), zdecydował się wybrać historię sztuki. Już w trakcie studiów podjął pracę w Muzeum Wielkopolskim. W pracy magisterskiej, pisanej na seminarium u ks. prof. Szczęsnego Dettloffa, zajął się wczesnogotycką architekturą kościoła dominikanów (obecnie jezuitów) w Poznaniu. Kościół i związane z nim zagadnienia, nie tylko architektoniczne, pojawiały się później w Jego publikacjach jeszcze kilkakrotnie. W roku 1953 przeszedł z Muzeum do urzędu konserwatorskiego, gdzie sprawował funkcję zastępcy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W 1957 r. odbyła się w Poznaniu sesja naukowa zorganizowana przez Stowarzyszenie Historyków Sztuki poświęcona sztuce baroku. Eugeniusz Linette wygłosił na niej referat na temat architektury sakralnej w Wielkopolsce. Pokłosem sesji był artykuł zamieszczony w pierwszym numerze „Biuletynu Historii Sztuki” z 1958 r. Od tej pory dzielił swoje zainteresowanie między architekturę gotycką i barokową, z czasem coraz bardziej ciężąc ku tej drugiej. Przedstawiony w referacie temat rozwinął następnie w pracy zbiorowej *Dzieje Wielkopolski* w rozdziale dotyczącym tej tematyki. W 1958 r. podjął współpracę z Instytutem Sztuki PAN, w ramach której, wraz z żoną Renatą, opracował katalogi zabytków sztuki powiatów nowotomyskiego i oleskiego. W roku następnym został kierownikiem Pracowni Naukowo-Historycznej P.P. Pracowni Konserwacji Zabytków w Poznaniu. Na tym stanowisku pozostał do roku 1973. Okres pracy w PKZ-ach zaowocował pokaźną liczbą wysoko cenionych studiów historyczno-architektonicznych i historyczno-urbanistycznych, w większości zasługujących na publikację.

Już pierwsza praca w muzeum, w Biurze Wystaw Objazdowych, a także następne — w Wojewódzkim Urzędzie Konserwatorskim, przy opracowywaniu katalogów sztuki i kolejna w PKZ, pozwoliły Mu na bezpośredni kontakt z zabytkami w terenie. Jednocześnie rowerowe objazdy inwentaryzacyjne, w różnych przeciwieństwach warunkach, sprzyjały nie tylko dokładnemu poznaniu Wielkopolski, ale też umożliwiały obcowanie z przyrodą, co dla Eugeniusza Linette było niezwykle ważne, stanowiło bowiem nie tylko źródło

przyjemności, ale również głębokich przeżyć. Dzielił się nimi z współpracownikami, zwłaszcza w czasie stosunkowo długo trwającego okresu pracy w P.P. PKZ. Tam właśnie, mimo całego balastu administracyjnego, bezustannego ponaglenia przez kolejne terminy i rozliczenia, potrafił wraz z żoną Renatą i koleżanką z okresu studenckiego Ewą Kręglewską-Foksowicz, stworzyć niepowtarzalną, często pełną humoru, rodzinno-przyjacielską atmosferę, w której my, młodszy pracownicy, zupełnie nie odczuwaliśmy różnicy wieku, wiedzy i doświadczenia, i z tych ostatnich stale korzystaliśmy.

Równoległe, obok wykonywanych w ramach pracy opracowań, prowadził badania nad architekturą barokową w Wielkopolsce, skupiając się zwłaszcza na działalności architektów pochodzenia włoskiego. W konsekwencji w latach 1969 i 1979 powstały dla *Dizionario biografico degli Italiani* hasła dotyczące Krzysztofa Bonadury st., Jerzego, Andrzeja i Jana Catenazzich. Ukoronowaniem tych zainteresowań była przeprowadzona w 1972 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu obrona pracy doktorskiej zatytułowanej *Jan Catenazzi — architekt tessyński i jego dzieło w Wielkopolsce* i wydanie rok później książki *Jan Catenazzi — architekt i jego dzieło w Wielkopolsce*. Zainteresowanie i uznanie, jakie wzbudziła ta dogłębnie analizująca dokonania Catenazziego i przypisująca mu szereg dzieł publikacja, stały się zachętą do dalszych

Eugeniusz Linette

badan. Planowaną dysertację habilitacyjną pragnął Eugeniusz Linette poświęcić pracom innego architekta — Krzysztofa Bonadury st. Poszukiwaniom danych archiwalnych, a przede wszystkim wzorców i inspiracji tego twórcy poświęcił wyjazd stypendialny do Włoch w 1982 r., a pierwsze wyniki badań i przemyśleń zamieścił w rozdziale zatytułowanym *Życie artystyczne — sztuka baroku* w I tomie pracy zbiorowej pt. *Dzieje Poznania* (Poznań 1988).

Cztery trudne lata na stanowisku Konserwatora Zabytków m. Poznania, w trakcie których spotykał się często nie tylko z brakiem zrozumienia, ale i nierzadko złą wolą, przyniosły też duże osiągnięcia. Wspomnieć tu przede wszystkim należy rozpoczęcie przygotowań do rekonstrukcji sklepień i dekoracji sztukatorskiej oraz okazałych wież w kościele bernardynów w Poznaniu. W drugiej połowie lat siedemdziesiątych podjął pracę w Instytucie Sztuki PAN w Zespole Inwentaryzacji Zabytków w Poznaniu. Napisany przez niego *Wstęp* oraz rozdział *Rozwój przestrzenny Poznania* zamieszczone w części I *Katalogu zabytków m. Poznania* (poświęconej Ostrowowi Tumskiemu i Śródcu z Koman-dorią), wyróżnione zostały nagrodą naukową IS PAN,

a przede wszystkim stały się wzorem dla tego typu opracowań i punktem wyjścia do badań związanych z urbanistyką Poznania. Prace nad II częścią *Katalogu*, obejmującą kościoły śródmieścia, przerwała śmierć.

Zainteresowania i działania Eugeniusza Linette nie zawężyły się nigdy do bieżąco wykonywanych prac. Zawsze czuł się związany z Poznaniem, który był „Jego” miastem, choć był to związek nie pozbawiony krytycznego spojrzenia. W dyskusje nad sprawami dotyczącymi problemów konserwatorskich, architektonicznych lub urbanistycznych angażował się zawsze i w różnych środowiskach. Jednocześnie nie stronił od popularyzacji wiedzy o sztuce, a także społecznej działalności w Stowarzyszeniu Historyków Sztuki, gdzie pełnił szereg funkcji, oraz w Komisji Historii Sztuki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Był też człowiekiem towarzyskim, pełnym specyficznego, indywidualnego humoru, mającym czas na spotkania z przyjaciółmi i na pójście do kina na film ulubionego reżysera: Felliniego, Viscontiego, Saury lub Buñuela, a także na spędzenie wakacji nad morzem w ulubionych Dębkach.

Zofia Kurzawa